

Menneskerett står ikke alltid for domstolene

Stortingsmann Lars Ramdal om erfaringer fra Justiskomiteen

Fra et foredrag i Tromsø

Lov, rett og samfunn og hvordan disse begreper kan komme i konflikt med hverandre viste seg å være et uhyre interessant emne for det kåseri stortingsmann Ramndal holdt på venstremøtet i Losjelokalet i Tromsø d. 21. august. Det politiske moment trådte imidlertid i bakgrunnen for alle de trekk fra menneske- og samfunnsliv som formannen i Stortingets justiskomite trakk fram fra sitt arbeide.

Utallige ganger kom det folk oppom komiteens kontor med følelsen av å ha sannelst den største rett kan være den største uretten.

Rettsoppgjøret har ofte skapt meget ulykke og gitt årsak til mange menneskelige tragedier.

Reglene som har stemplet bygning som ulovlig, har i blant fortont seg rivende gale. Det er noe av en menneskerett for et ungt par å kunne bygge sitt eget hjem, en moralsk rett som skulle stå for alle domstoler. Men her stiller lov og rett seg enkelte ganger som kontraster.

Der er kommet folk og sagt at det er så alt for mye lover. De kan umulig klare å følge alle. — Når jeg ser på den tykke lovbooken vår med lover fra 1700-tallet til i dag, må jeg være enig med dem. Men de samme mennesker kan også si at innenfor deres egen bransje trenges det regler for det ene og det andre. Det kan være meget interessant å høre hvordan de utvikler dette — og de kan komme med gode ting.

Det viser at det stadig finnes huller i vårt tykke lovverk. En sak kan falle mellom to stoler fordi vi bygger på det skrevne — mens det utover dette finnes uskrevne

regler, sedvanelov, som langt fra alltid er så sikker.

Hvert år kommer det til Stortinget krav om billighetserstatning. Disse sakene kan være tatt opp i bygda. Og så begynner det en vandring fram og tilbake mellom herredstyre, fylkesmyndigheter og statsmyndigheter, som kan vare i det uendelige. Den juridiske rett kan være klar, men den moralske som sier det motsatte — kan være like klar. Det er altså huller i loven.

Lovverkene blir stadig tykkere, men det blir også vanskeligere å tyde. Arbeiderpartiet gjorde i sin tid meget for å hjelpe den enkelte. Men det synes ikke å være slik lenger. Når det gjelder småskipsfarten, har det kanskje hatt sin betydning at det langt fra er så mange som er organisert der som i skipsfarten ellers. Men disse som farer med mindre båter inne i fjordene og langs kysten vår, har det oftere hårdere enn de andre.

Det går mange rundt med en viss bitterhet i dag. De er for veike til å gjøre seg gjeldende, men de som står sterkt organisert trumfer sitt i

Forts. s. 8

Landsmøtet i Forbundet for Sosial Oppreisning —

Landsmøtet som ble avholdt i Oslo den 11. september vil bli referert i

neste nummer av

Folk og Land

Morgenbladet forsøker å undertrykke sannheten

Overlege Scharffenberg hadde den 6. august 1953 en artikkel i Morgenbladet hvor han gjennomgikk «Rostock-saken», som vi tidligere har gjennomgått i Folk og Land.

Redaktør Olesen i «Revisjon» sendte Morgenbladet et tilsvarende svar til overlegens artikkel, men fikk den i retur med en motivering som vel er typisk for dagens pressenivå i Norge. Morgenbladets redaktør, Birger Kildal, skriver nemlig: *«...Jeg har lest Deres innlegg, men jeg kan ikke erkjenne nødvendigheten av at en norsk avis i detaljer drøfter det spørsmål overlege Scharffenberg har berørt i sin artikkel.»*

På dette brev fra Morgenbladet svarer redaktør Olesen:

Aabenraa den 27-8 53.

Hr. Redaktør Kildal,

Morgenbladet, Oslo.

Med Beklagelse har jeg med Brev pr. 25 ds. modtaget mit Indlæg som Svar til Hr. Overlæge Scharffenberg i retur med en Motivering, jeg staar uforstaaende overfor. Det var jo Overlegen der aabnede Diskussionen i Deres Blad med Paastande og en Konklusion, der i højeste Grad trænger til Korrektur for saavidt man har Interesse i at faa Sandheden frem om Forhold, der ikke heller kan være ligegyldige for Norge.

Det er mig uforstaaeligt, når Hr. Scharffenberg og Morgenbladet overfor en norsk Læserkreds, der er ukendte med Forholdene, giver det Udseende af, at de Mænd, der i de sidste Aar har først Rostocksagen frem med Opklaring for Øje, er Landssvigere, og at man saa nægter at korrigerer denne fejlagtige men

Svar til overlege Johan Scharffenberg

Av red. A. Olesen

En af Nordens fremmeste Sandhedssøgere Overlæge Johan Scharffenberg, Oslo, har i «Morgenbladet» for 6. Aug. under Overskriften «Mytendannelse om Danmarks kapitulasjon» omtalt den for Danmark betydningsfulde Rostock-Doberan-Sag, og Overlægen slutter:

«Jeg anser Doberanmøtet som en myte og kapitulasjonen som klok.»

Det er mig og mange i Danmark en Glæde, at en Mand af Hr. Scharffenbergs Støbning og Anseelse beskæftiger sig ogsaa med denne Sag, ligesom han for Norges Vedkommende angaaende Forspillet til 9. April har gjort det saa grundigt i sin Bog «Norske aktstykker til okkupasjonnens forhistorie», men Konklusjonen forbyrder mange, og jeg synes ikke, at den Grundighed, der viser sig saa fremtrædende i ovennevnte norske Bog, er kommet til sin Ret i Artiklen i «Morgenbladet». Indledende redegør Overlægen for Begivenhederne i København om Morgenen den 9. April 1940 og kommer derefter ind paa Diskussionen om, hvorvidt der forelaa en dansk-tysk Aftale om en

grove Beskyldning. Sagen er ført frem af os, der er nævnt i Slutningen af mit Indlæg, og ingen af os er tiltalt eller dømt for Landssvig.

Efter dansk Presselov er Pressen pligtig til at demtere urigtige Paastande, men det er jo muligt, at saadanne Bestemmelser ikke findes i Norge og maa-ske navnlig ikke, naar det drejer sig om udenlandske Statsborgere.

Med Højsagtelse

A. Olesen.

*

På annen plass i dagens avis har vi gledet av å offentliggjøre red. Olesens svar til overlege Scharffenberg.

kampløs Besættelse som hævdet i mit Skrift, «Fra utrykte Kilder», 1951 og i min Pjece fra i Aar, «Forspillet til Danmarks kampløse Besættelse 9. April 1940», med Beretningen, hvor Professor von Leers under Eds Tilbud erklærer, at Rigsfører Heinrich Himmler har betroet ham de nærmere Omstændigheder vedrørende en Aftale med Danmark om Besættelsen.

Hr. Scharffenberg betvivler «verdien af denne erklæring» og anfører bl. andet:

«Samtalen med Himmler skal ha funnet sted 1943, von Leers husker ikke datoen, da kan han neppe støtte seg til noe samtidig notat.»

Svaret findes hovedsagentlig i Professorens Erklæring Side 12 i anførte Pjece.

«Dermed sluttede Samtalen om Danmark, som jeg naturligvis efter alle disse Aar og efterfølgende Begivenheder kun kan gengive efter dens Indhold og ikke ordret. Eet fremgik imidlertid for mig med fuld Klarhed af Samtalen, nemlig at en hemmelig politisk Overenskomst, i hvilken Betingelserne for en fredelig Besættelse af Landet ved en ren symbolsk Modstand blev fastlagt, var gaaet forud for Okkupationen.»

Det er forestaaeligt, om Professoren, som ikke havde med Danmark at gøre, men var anvist en østlig Opgave, ikke noterede en Samtale med en Ven, der havde krævet Tavhedspligt. Men det er ogsaa forstaaeligt, at Himmlers Meddelelse, hvad Hovedindholdet angaar, gjorde et saa stærkt Indtryk, at det staar klart gennem Aar og Begivenheder. Iøvrigt maa Den parlamentariske Kommission eller hellere en ordinær og uvildig Ret eller eventuel en Kommission af uvildige, upolitiske Medlemmer, som foreslaaet af tidl. Statsmini-

Forts. side

FOLK og LAND

Ansv. utgiver og redaktør
Finn Brun Knudsen
Telefon 55 76 56. Postboks 1167.

Politiske funderinger

Er ikke tiden snart kommet, da de politisk dømte fra 1945 og årene som fulgte kan manne seg opp til samling i et aktivt politisk parti? Dette spørsmål stilles til oss med stadig stigende styrke, og det nytter ikke lenger å svare med et ubegrunnet tvært nei. I Danmark, Holland, Italia og Tyskland er de politisk dømte allerede i full aktivitet, selvom «de forenede demokratier» fra kommunistene til de halvt skjulte konservative gjør alt for å stanse en slik utvikling. Men hos oss ligger forholdene i dag ikke til rette for et samlende politisk parti av bare de politisk dømte. Det skyldes først og fremst at den gamle stamme av NS fra 1933 holder på å dø ut, og at de, som i nødens år fra 1940 og utover sluttet opp om NS for landets frelses skyld, er for uensartet i politisk grunnsyn. NS-programmet var og er med visse tillemper bra nok og kan for såvidt godtas av de fleste politisk tenkende mennesker, som ikke er forgitt av marxisme og som er trett av dogmeprogrammene. Ta bare og les NS-programmet fra 1933 — det finnes vel ennå hos noen tross alle razziaer! Men det er ikke nok, for de som sluttet opp om NS i nødsårene kom fra alle de politiske partier både til venstre og til høyre, og de har neppe forandret grunnsyn, selvom de er villende og søkende etter noe nytt og fornyende i norsk politikk. Vi ser hvorledes sosialdemokratene forlater den ortodokse marxisme som noe avlegs, likesom de virkelig positive konservative lemmer over Mot Dagisttendensene i sitt eget «folkeparti». Og mellom disse ytterpunkter — i ingenmannsland og i de små kverulerende partier — er det heller ikke noen samlende ideer. Det må med andre ord et indre oppgjør til i alle politiske partier, en avskalling og en fornyelse på bred front. Det er denne vi venter på, og før den kommer kan heller ikke vi politisk dømte få ørens lyd for våre berettigede krav som er betingelsen for et samarbeide.

Det er gått 8 år, siden rettsstaten ble herjet av det skjebnesvangre jordskjelv, som la så meget øde, og foran stortingsvalgt 12. oktober kan vi konstatere, at det ennå ikke er gjort et fnugg for å gjenreise rettsstaten fra bunnen og grunnen av. Derfor er vi henvist til å vente ennå en tid og se — hvor bittert det enn er. Det nytter ikke å true seg til melding, som det heter i bridgesproget. Men det forhindrer ikke at vi i vår søken etter en samlende politisk idé lar meningene brytes. Og her står vårt blad FOLK og LAND, til rådighet for alle som vil fram til en avklaring. Forbundet for Social Oppreisning har sine vedtektsbundne oppgaver å arbeide med. Vi på vår side må søke å gå et skritt videre. En fullbyrdet sosial og økonomisk oppreisning er vårt første mål, og når det er nådd, vil vår aktive opptreden i norsk politikk kalle på oss alle. Vårt håp er at det kan bli saltet i norsk politikk i årene som kommer, for det kan trenges.

De små menn

I. INFLASJONEN I ST.
OLAVS ORDEN.

Kongen har i den kgl. St. Olavs Orden utvent kaptein Reginald Fredrik Hagemann til kommandør for mangeårig dyktig ledelse av ordenens kanselli.

Det være langt fra oss å lage skyteskive av den visse-

lig bra og utmerkede militære kontormann og adrette kansellist i Olavsordenen, kaptein Hagemann. Han har sikkert gjort seg fortjent til en påskjønnelse og plaster på såret i anledning av at den alminnelige inflasjon i norske, militære gradsbetegnelse ikke er kommet ham til-

gode. Han som er krigsskoleutd. bærer ennå sin prunkløse kapteinstittel, tiltross for at smørgåssultne (?) Sverige- og Londonrømlinger nesten aldri vendte hjem til et beundrende folk med mindre tittel enn major, selvom de i sin fortid ikke hadde snust på det militære eller hørt en fiendtlig kules fløyten. . . . . Hvem kunne forresten være fiendtlig innstillet overfor så megen militær jomfruelighet? Som for eksempel Backers, Christophersens og Holtermanns. . . . De personer som derimot dro ut for å slåss regulært har selvsagt vår fulle honnør!

Med sin ordensutdeling driver nå Kresten den rene harsellas. Det spørres altså ikke lenger om fremrakende fortjenester av fedrelandet! Kanskje om tjenestvilighet mot Kretsen? Slik som i Riksadvokat Aulies og mange andres tilfelle?

Herr Hagemann — hvem en fortjenestmedalje ville ha pyntet — sjikaneres av denne inflasjon i kommandørkors, spesielt når man tenker på de nordmenn som ikke får korset, tiltross for at de i all stilhet har båret Norge på sine skuldre, eller dets navn over verden! Tenk på den norske ørnen som fløy over Nordsjøen i 1914, som den første, sittende på en bevinget «symaskin». Han ble ridder, akkja.

Hvordan er det i det hele tatt stelt med alle elskere av Norge? De som kan. Og de som tør! —

G JEMMEFRONTHELTEN
KÅRE NORUM I MOT-
VIND.

Norges Lærerlag domineres av en liten klikk — under ledelse av den oppadstrebbende formann i laget — Kåre Norum — som er kommet så langt i livet, fordi han under okkupasjonen løp litt ærender langt fra med livet i nevene, for den store høyesterettsdommer, «Gjemmefront-Ferdinand», på Besserud, hvor det innen Oslo-beaumonden var så mange hyggelige, patriotiske snakkekvalder, som Gestapo kjent vel til, og ønsket fortsatt, da de var helt ufarlige. Det er en oppgave for dette blad — bistått av reale elementer innen motstandsgruppene — å klargjøre den glimrende karriere som for eksempel medlemmene av «Schjelderup-Jugend» har gjort, etter at Nor-

Litt av hvert om stortingsvalget og politikken

Det går hardnakkede rykter om at flere av regjeringens medlemmer er trette av jobbene sine, og dette blir også bekreftet av uttalelser fra statsrådssekretariatet. Det er nok så opplagt at regjeringen Torp bare avventer valget for enten å bli rekonstruert eller — hvis arbeiderpartiet får flertall — gå av. Det er uttalt helt tydelig at arbeiderpartiet virkelig tenker på å overlate regjeringmakten til andre i tilfelle flertallet går tapt, på tross av at partiet likevel er det største i tinget.

Men det er vel så at tidene blir

slakkene etterhvert, og når en ikke har konjunkturen å flyte på så er det jo ikke så greitt.

— — —
Det er en kjent sak at en av de statsråder som er trette og har lyst å hvile er sjefen for sosialdepartementet Aaslaug Aasland. Og det sier vi ikke noe om. Man kan jo bli trett av å stå i Stortinget stadig vekk å fortelle «at departementets mening er. . . .». Før krigen var det jo slik at Norge sto langt fremme når det gjaldt sosiale tiltak. Så langt fremme at andre land sendte sine eksperter hit til landet for å se på mønsterbruket. Men i dag er Norge distansert og henger etter. I dag er det vi som må sende folk ut for å se og beundre hva andre gjør. Nå er det vel ikke statsråd Aaslands skyll alene at det er en slik stillstand i sosiale planer. Det er jo regjeringen som bestemmer og Torp hører kan hende ikke den spede kvinneverd så godt?

Exit Wright

d. v. s. på norsk: Det gikk skitt Wright

Her sitter dere i timevis og diskutterer hva som er galt eller riktig, men jeg hadde to sekunder til å bestemme meg.

(Skipper i sjøretten).

ge ble «fritt» — for små strebere av Kåre Norums type. Som lærer betegnes han som overordentlig uvitende, av en vitende kollega og patriot!

«8. Mai» har før minnet om hans forhold ved den rettskafne skoleinspektør Thorsruds tragiske endelighet. Også denne gang, støttet av kjennere, skal vi ved leilighet friske opp herr Norums forhold under og etter okkupasjonen.

I dag skal vi bare peke på at Oslo Lærerlag 100 % revolterer mot helten. Var det ikke på tide at herr Norum støttes med et kommandørkors av St. Olavs Orden? Slik at han kan komme på linje med ekspedisjonssjef Boyesen, som undertegnet utvisning av skoleelever for demonstrasjoner for Kong Haakon under okkupasjonen, — og som siden er blitt fast arrangør av kongehyldest. —

— — —
Hope ble ofret til fordel for Christie da Høyre skulle lage sin liste i Akershus. Men så ble han umiddelbart etter ansatt som reisesekretær i Høyre, så politisk brøles ble han likevel ikke.

— — —
Foreløbig ser det ikke ut til at en finner noen kandidat som vil gå inn for revisjon av rettsoppjøret. Den ene store kjemper, Mos-eid, stiller ikke til valg.

— — —
De borgerlige partiene har ventilt spørsmålet om felleslister, men det ser ikke ut som de kan komme til enighet. Særlig aktuelt har spørsmålet vært i Telemark der Høyre og Bondepartiet hadde fellesliste i landdistriktene ved siste valg. Dette blir ikke tilfelle denne gang, og sjansen for at begge partiene blir uten representant, i Tinget er meget stor.

— — —
Også i Hedemark har opposisjonspartiene oppgitt felleslisten. Høyre har oberst Kjøs som førstemann på listen sin. Han kom inn på forrige Storting som nr. 6 av de 7 bygderepresentantene i fylket, men den gang på fellesliste. Kjøs blir nok valgt, så han kan fortsette som sjef for militærkomiteen.

— — —
Apropos Hedemark, så er det vel sansynlig at kommunistene er sikret en representant i det de ved siste valg bare manglet 35 stemmer på å få en representant og stemmetallet var det samme ved siste kommunevalg. Det er Arbeiderpartiet som må avgi en.

— — —
A-partiet har i Aust-Agder ført opp Magnhild Hagelia som nr. en på listen. Hun og Claudia Olsen er vel de to eneste kvinner som toppen en valgliste.

— — —
Bondepartiet vil stille liste i Oslo heter det i en melding. Det blir første gang dette parti deltar i valget i Oslo.

— — —
Hambro ble nr. 1 på Høyres liste i Oslo. Høyrefolk som håpet at han

skulle forsvinne ble dypt skuffet. Som nr. 2 kommer en kvinne, Berte Rognerud og som nr. 3 Aftenpostens lyriske, politiske redaktør Smitt Ingebrigtsen.

Nygaardsvold satte hele folket i arbeide, forteller arbeiderpartipresen.

Det er ikke sant. Da Nygaardsvolds regjering kom til makten var 25 prosent av Landsorganisasjonens medlemmer arbeidsløse. Verdenskonjunkturene tok til å bedres på grunn av opprustningen. Allikevel var 23 prosent av organisasjonens medlemmer arbeidsledige da krigen kom, fem år etter at Nygaardsvolds herostratiske regjering tiltrådte.

Arbeiderpressen virker som om humøret står på topp og at fremtidsutsiktene er storveies. Men — bak kulissene er det anderledes. Alle de fagre løftene og programmene, både det lange og det korte, som i parentes bemerket også er fryktelig langt, har ikke oppnådd den popularitet som var ventet. Det begynte i grunnen for et par år siden da en i partiet oppdaget at medlemstallet gikk faretruende ned. En svær vervreaksjon ble satt igang, men uten resultater, ja den stoppet ikke tilbakegangen engang.

Kommunistene har latt nominasjonsmøter runder om i landet. Sjefen i Norge, Løvlien, er oppsatt som nr. 1 på listen i Hedemark. Redaktøren av Friheten, Jørgen Vogt først på listen i Trondheim.

Lagmann Lyng som på siste Storting var høyres representant fra Trondheim bebudet at han ikke ville stille seg, da han måtte ofre seg for sin nye stilling som lagmann. Lyng var aktor i særdomstolene og er kjent for sitt aktorat i «Rinnan-saken». Men han er også kjent for sine fornuftige ord som avsluttet Stortingsdebatten om «Svenskeaksjonen». — Han har nå erklært seg villig til, å la seg stille for Høyre i Skien, og er nominert som nr. 1 på listen. Den tidligere ener, Wright, er såvidt man kan forstå blitt narret vekk og er dyktig fornærmet.

Høyrepressen meddelte at Løberg var ute i hardt vær på Arbeiderpartiets nominasjonsmøte i Telemark. Det het seg at han møtte stor motbør og med nød og neppe kom opp på listen. Arbeiderpressen benekter dette påfallende ivrig. Der heter det at han ble valgt ikke bare enstemmig, men at hans valg ble møtt med ovasjonsmessig bifall.

Løberg har en intet godt å vente seg av.

Vi trenger nu her i landet en bevegelse, som så skarpt som mulig tar avstand fra hele den forrige menneskealder og dens gjøren og laden, dens livssyn og dens politikk. Vi trenger til å gjenreise praktisk og teoretisk idealisme, folks urgamle og urnødvendige vilje til å tjene, dyrke, ofre, hver enkelt plikt til å la seg utbytte i utenfor-menneskelige sakers tjeneste.

(Erling Winsnes: «Veien vi ikke går»)

FRA ET BREV FRA NORD-NORGE.

...Det er nokså nedrøttet alt sammen her oppe tross den storartede Nordlandsplanen, — en vanskapning som nok er blitt til forherligelse og berikelse for direktøren og et tallrikt kontorpersonale. Nedrøttet ja, mentalt og moralsk. De få gode synes å ville drukne i den almindelige elendighet. *Hadde jeg ikke Folk og Land kunne jeg ikke puste. Det er også bemerkelsesverdig at alle som jeg har tegnet som abonnenter er ikke NS.*

Med hilsen A. F.

Stemmeretten

Av innlegg i Folk og Land synes det å fremgå at NS-folk er i tvil om hva de skal gjøre med den stemmeretten de har fått. I siste nr. oppfordres vi til ikke å møte opp ved valget i høst idet det frembe-

ves at arbeiderpartiet bør selv overta konsekvensen av sine handlinger. Men dette siste ville ikke ligne dem, og er heller ikke svært sannsynlig, og lite ville vi synes om fortsatt å høre den sølvtungede Gerhardsen, Syngman Torp, Lavik og Wright og andre fremtidige Syngman-prater. Naturligvis nærmer vi oss langsomt det kaos som hersker i Italia og Frankrike, og med en svak statsminister, som likesom ovennevnte herre lider av engelsk syke og tror på den gamle legenden om Britannias storhet. Lad fare lien, lad gå — for ifølge den tyske filosof Nietzsche skulle vi glede oss over dette kaos, for av det framstiger «Mannen» som tar knekken på det uregjerlive demokrati og blir Vår Herres redskap og skjebneguden.

Det kunne ikke være av veien å fremskyte kaos ved å få noen få kommunister innvalgt på Stortinget alt i år, det komm. parti hadde jo ca. 100 tusen stemmer ved siste valg — men fikk ingen representant.

To-tre rødglødende N. K. P.-menn, godt skåret for tungebåndet, folk som ikke ligger på fire for yankee-diplo-

mater, deres agenter og tidlige landsforrædere. Det vil bli pepper og salt i den melkesuppen som serveres så ofte i stortingsdebattene i de siste år.

Jeg er ikke kommunist, om jeg så skjønner kommunismen er på fremmarsj, men som en liten demonstrasjon tror jeg jeg vil stemme med N. K. P. i år og håper på etterfølgelse.

K.

DEN STORE FRASE.

Før den annen verdenskrig skrev det verdenskjente franske blad «Le Temps» en ironisk artikkel om den alminnelig utbredte misforståelse av den fra den franske revolusjon (1789) stammende devise: Frihet, likhet, broderskap. Vi franskmenn, skrev bladet, sa nok frihet (Liberté), men dermed forsto vi måtehold. Vi sa likhet (égalité), men dermed mente vi forholdsvis likhet (parité, dvs. enhver i forhold til evner og innsats), og når vi sa broderskap, mente vi ikke alle menneskers enn si rasers forbrødring, men fred (harmonie), mellom de forskjellige folkegrupper og sosiale lag.

Den sunneste strategi i krigsførselen er å utsette sine operasjoner inntil fiendens moralske oppløsning har gjort det dødbringende slag både mulig og lett gjennomførlig.

Lenin.

UKENS KRONIKK

Trekanten i Marokko

Det er et fransk ordsprog som sier: Hold fred med de ydnyke, krig med de hovmodige. — Det er formentlig denne noe tvilsomme leveregel som dikterer fransk politikk i Marokko, men den betyr i hvert fall ikke fred. Fra det øyeblikk da dette skrives og inntil det leses, kan det ha hendt meget som forandrer billedet.

Pasjaen av Marrakech, El Glaoui, er dangens mann. Han er mulatt, berbernes selvskrevne fører, feudalfyrste og pariser med fransk ingeniørekksamen, stor forretningsmann og dermed også det franske styres sikre støtte for øyeblikket.

I alminnelighet ser man på fransk Marokko som arabernes land, men av landets 8 millioner innbyggere er 3 millioner berber, landets urinnvånere som kan spores 3000 år tilbake i tiden. For dem er araberne, som på 1400-tallet ble kastet ut av sine siste støttepunkter i Spania, fremdeles nykomlinger og innbrytere. Hva de har felles er religionen og inntil kuppet forleden var Sidi Mohammed V ikke bare Marokkos verdslige, men også dets erkjente religiøse leder, og hva det betyr for et folk så dypt religiøst som det marokkanske, har vi nordboere vanskelig for å forestille oss.

Nå er alt forandret — inntil videre. Makten ligger nå i de ville berberkriegeres hender og de lystre ethvert vink fra pasjaen av Marrakech, som er den sterkeste tilhenger av det franske protektoratstyret. Den avsatte sultan ønsket protektoratet opphevet til fordel for et selvstendig Marokko, hvis samarbeide med Frankrike skulle fastlegges ved gjensidig avtale.

De demonstrasjoner og uroligheter som oppstod i fjor i Casablanca som følge av attentatet på de tunesiske selvstendighetsfolks ledende mann, ga franskmennene anledning til å arrestere hele ledelsen av det marokkanske selvstendighetspartis Istiqlal og dermed sto sultanen alene. Det var denne anledning pasjaen av Marrakech nå har benyttet seg av. Men så blir spørsmålet hva den arabiske liga vil komme til å gjøre. Å få saken behandlet i FN, synes ikke mulig, og så kan sneballen begynne å rulle. Her kommer også Spania inn i bildet. Spansk Marokko synes hele tiden å ha vært en fredens bolig, og general Franco har sin sterke støtte blant sine marokkanere. De siste dagers te-

legrammer kan da også fortelle, at den spanske høykommissær i Marokko, general Garcia Valinos understreker at bortførelsen av sultan Mohammed V ikke bare er et fransk anliggende, idet dennes myndighetsområde som religiøs leder også omfatter spansk Marokko. Det kan komme til å føre til komplikasjoner, idet Spania til enhver tid vil opprettholde et godt forhold til den arabiske verden. Følgen er da også at spansk Marokko er blitt et fristed for den fransk-marokkanske frihetsbevegelse, som pasjaen av Marrakech ikke kan knuse tross alle sine berber.

Det er mulig at den harde franske politikk kan skape ro på kortere sikt, da selvstendighetsbevegelsen ennå har vært begrenset til de forholdsvis få intellektuelle, men tross FN's selvstendighet — ja man kan gjerne si feighet, er det klart at den nye franske politikk i Marokko ikke bare strider mot den målsetting for frigjøring av underkuede folk, som i de senere år har vært alminnelig anerkjent, som er stadfestet i FN's charter og som etter krigen har bragt friheten til milli-

oner. Dette øker derfor hatet mot undertrykkerne og selvom disse til en tid kan regne med en viss støtte av mer personlig art, vil samlivet mellom franskmenn og marokkanere bli mer og mer tilspisset og må ende i et nytt oppgjør.

Pasjaen av Marrakech er nå 74 år og har innehatt sitt embede siden 1912, da den såkalte pacifisering begynte, men han er ikke udødelig og ingen vet hva så kan hende.

Imens er de fransk-marokkanske fengsler fylt til siste cellebrisk, mens militæret kontrollerer situasjonen som betegnes som rolig. Den nye sultan sitter velforvaret i Mohammed V's palasser villig til å underskrive alle de dokumenter som franskmennene forelegger ham og som reduserer hans myndighet til en konstitusjonell monark. Men trusselen om nye uroligheter vil komme til å henge over landet i de kommende tider, og fransk kolonipolitikk har heller ikke denne gang vist seg fra fordragelighetens side. Frankrike stoler på, at de andre kolonimakter selv har så mange svin på stien, at de ikke vil blande seg opp i det marokkanske spørsmål. Men Spania og den arabiske liga har ennå et ord å skulle ha sagt og selvstendighetspartiet Istiqlal eksisterer ennå.

8½ års terrorvelde bør være nok

«Vårt Land» skrev i juli 1948 bl. a.:

«Rettsoppgjøret kan drive tidligere offentlige tjenestemenn i døden....

En fryktelig «tilleggsstraff» for eldre avsatte tjenestemenn at de blir uten økonomiske eksistensmidler inntil de kan oppnå løpende alderspensjon.» Og bladet hadde fått vite av en innsender at minst 7 lærere i Oslo og omegn hadde tatt livet av seg etter krigen på grunn av rettsforfølgelsene.

Det er over 5 år siden «Vårt Land» skrev dette og 8½ år siden vi ble berøvet vårt arbeid og dermed vårt økonomiske eksistensgrunnlag. Men enda har ikke maktøverne foretatt seg noe for å få slutt på denne «fryktelige tilleggsstraff som »Vårt Land» skrev om — og som har ført til oppløsning og ødeleggelse av hundrevis av hjem. Og pensjonskassen beholder til og med de pengene vi har betalt inn gjennom alle de år vi har stått som medlemmer. Og enda påstås det at vi lever i et sivilisert rettssamfunn. —

Under pensjonskassens budsjettbehandling i Stortinget i fjor, rettet stortingsmann Ramndal henvendelse til kassen om å vise størst mulig imøtekommenhet — især mot eldre og syke mennesker som var rammet av rettsoppgjøret, og som av den grunn hadde vanskelig for å komme i arbeid igjen. For ingen var tjent med at der oppstod en pariakaste i samfunnet, het det.

Statsråd Aasland svarte me-

get elskverdig naturligvis at hun var enig med hr. Ramndal, og kunne opplyse at kassen i lengere tid hadde fulgt denne «humane» fremgangsmåte som hr. Ramndal anbefalte. —

Ved henvendelse til pensjonskassen angående disse ting får en imidlertid opplyst at uttalelsene i Stortinget er bare talemåter og bløff. Pensjonsloven inneholder ingen bestemmelser om å vise noen velvilje i den retning hr. Ramndal anbefaler. Og pensjonskassen holder seg til lovens bokstav, og etter den har vi «rett til» en beskjedne pensjon når vi fyller 70 år. Og kassen regner vel da med at de fleste av oss innen den tid har sultet ihjel eller mistet livet på annen måte. Og dermed bortfaller jo enhver plikt til å utbetale pensjon, og kassen kan beholde alle de tusener av kroner vi har betalt i innskudd i årenes løp.

Slik ser den «humane linje» ut som stortingsmann Ramndal og statsråd Aasland taler så vakkert om i Stortinget.

Men nå må tiden være inne til at alle offentlige tjenestemenn som er fraranet sitt arbeid og sine rettigheter i henhold til «provisoriske anordninger» og tilbakevirkende lover, for alvor samler seg og reiser krav om å få igjen alle rettigheter som de etter *ansettelsesvilkår og etter gyldig lov* har rettmessig krav på, både med hensyn til arbeid, lønnsvilkår og pensjonsrettigheter. *Eldre tjenestemann.*

En flammende anklage mot FN-kommandoen

Årsaken til de blodige opptøier på Kojøen

To internasjonalt kjente journalister, den australske Wilfred Burchett og den engelske Alan Winnington, har utgitt en bok, som inneholder beskjemmende avsløringer av den politikk som ligger til grunn for FN-kommandoens krigføring i Korea, — og da særlig av det renkespill som i så lange tider har forhalet overenskomsten om våpenhvile. På bakgrunn av disse avsløringer kan man også lettere forstå nordkoreanernes og kinesernes mistro til FN-lederne, og det kan neppe reises tvil om de to journalisters intime kjennskap til forholdene da de begge som korrespondenter for vesteuropeiske aviser har fulgt begivenhetene på nærmeste hold siden juli 1951.

Vi har ikke sett boken omtalt i norsk presse og det er naturlig nok i denne ensrettethets tid da alle ligger på magen for USA og alt som smaker av FN. Men den er en flammende anklage mot de midler hvormed den amerikanske overkommando under FN's banner har søkt å gjennomtvinge sin vilje overfor nordkoreanerne og kineserne. Støttet til den rapport, som i april 1952 ble utsendt av Det internasjonale Røde Kors i Geneve gir den en rystende skildring av de metoder som man brukte for å gjennomføre registreringen av krigsfangenes «ønsker» om hjemsendelse til fedrelandet eller forbliven i Sørkorea etter en eventuell våpenstilstand.

Tyngdepunktet i boken er

utredninger av begrepet «den frivillige hjemsendelse», det punkt som i mer enn ett år hindret våpenhvilen. Med et sitat fra en artikkel i «Saturday Evening Post» 1-11 52, skrevet av bladets medredaktør Demaree Bess, fremdrar forfatterne et memorandum, som The Army's Psychological Warfare Branch allerede 5-7 51 — altså fem dager før våpenhvileforhandlingene begynte — tilstillet USA's våpenchefer. I dette memorandum foreslås det å reise kravet om «krigsfangenes frivillige repatriering» som et våpen i den psykologiske krigføring så fremt en overenskomst om våpenstilstand var i sikte! Ifølge redaktør Bess gikk forslaget videre til overkommandoen og derfra gjennom de forskjellige instanser til USA's regjering som godtok ideen. Og resultatene kjenner vi alle.

På ett punkt hadde de gode herrer forregnet seg: Etter at påstanden om at «flertallet av de nordkoreanske og kinesiske krigsfanger nektet å reise hjem» allerede var blitt fremsett, viste det seg umulig å skaffe dekning for den. Det overveldende flertall av fangene vegret seg energisk mot på denne måte å forråde sitt fedreland. Derfor måtte FN-folkene gripe til den utvei ved hjelp av politisoldater fra Chiang Kai-Sheks og Syngman Rhees fascistiske ungdomskorps å tvinge fangene under trusler, vold, tortur og tvangstatovering med anti-kommunistiske slagord, som

skulle umuliggjøre fangenes hjemvenden.

De to journalister mener at disse overgrep gir forklaringen på de tallrike blodige opptøyer på Kojøya, som vi så ofte leste om med stigende forundring og med nagende tvil i hjertet. Disse opptøyer har kostet mere enn 3 000 våpenløse fanger livet.

Vi har selv ikke formådd å få tak i denne boken og refererer derfor etter en artikkel av Stig Thomsen i det danske blad «Information» i midten av juli i år, og hittil har den stått uimotsagt. Den forteller hva den ettertenksomme leser av dagens telegrammer har ant og den stiller FN i et lite smigrende lys. Nordmenn bør også kjenne sannheten, for vi er gjennom A-regjeringens utenrikspolitikk medansvarlig for det som hender i «menneskerettighetenes» navn.

Da USA's nye cheffdelegerte i FN, ambassadør Henry Cabot Lodge, kom til åpningsmøtet, unnlot han demonstrantene å misse på Sovjets utenriksminister, Andrej Vishinski. Da han ble spurt, om han ville gi Vishinski hånden, svarte han: Avgjort ikke — og gikk like til sin plass på forreste rekke. Da det ble innvendt at det var alminnelig høflighet, det var tale om og intet annet, svarte han: Vet De ikke at det er en ny regjering i Washington? Er det McCarthy han er redd, spør man i jannviede kretser.

HVA SA MESTEREN?

«Hva kan det hjelpe et menneske at det vinner hele verden, men tar skade på sin sjel?» — Adresse?

Valgsjuka

Man skulle jo ha grunn til å tro, at vi *samfunnsdømte skadedyr* skulle blitt så noenlunde *immune* for den akutte nervesjukdom, *valgsjuka*. — (Den er jo forøvrig heldigvis ufarlig, men kan visstnok være plagsom — til valget er over.)

Helt kurerte er vi imidlertid ikke blitt. Der forekommer virkelig sporadiske tilfelle av en ubøyelig virketrang til å «hjelpe» våre bødler til å få samfunnet på «rett kjøl» igjen. Det må bero på et overskudd av *ædelmot*. Og var det ikke for det, at kristendommen i landet er patentbeskyttet for Eivind Berggrav og

Nils Lavik, så ville jeg likefrem sette et pent adjektiv på foreteelsen.

Hva er det da som står på? Går det ikke herlig! som Tordenskjold sa, han hadde en mann igjen, og han sat og gråt. —

Jovisst går det glimrende, og jeg vil hevde, at man skal betenke seg to gange, før man gjør seg medskyldig i å ta «makten» fra dem som nå holder på å bygge opp «velferdsstaten» Norge. Riktignok later det til, at noen av karene begynner å bli *regjerings-trette*, men Torp har statsrådsemner i opplag, så han blir ikke «opprådd» i de kom-

mende 4 år — og disse år turde bli lærerike. —

Ved siden av slike samfunnsmessige blomster som Blikkvalseverket og Havlærfabrikk m. m. må *Jernverket* bli fullført. Det tør også bli en god «melkeku» for staten. —

I det hele: La Oscar Torp nå kjøre til veis ende. Det er all grunn til å anta, at med 74 mann bak seg, pakker han vedsekken i Regjeringsbygningen, og setter seg behagelig til rette i *opposisjonsstolen* i Stortinget. Og der blir han ikke god å snakke med. Ikke *foreløbig*, altså. —

*

Dette samfunnsmessige oppgjør kan vi utstøtte «landssvikere» med enda *meget* god samvittighet holde oss

vekk fra. Det var *tyskerarbeidene*, og ikke vi, som besørget regjeringsflertallet, og vil de såkalte «borgerlige» ha vår bistand til å få en forandring i dette forhold, så må de engang for alle komme på det rene med, at det toget går ikke, før *skjendelsstemplet*, som de i *samdrekthet* satte på oss, er vasket vekk. Til så skjer, bør vi spare dem for bryderiet med å krysse ved våre navn i valglistene. Vi har vondt for å «kysse den hånd» som slo så ubarmhjertig. —

Stillingen for oss — valgteknisk sett — hadde imidlertid blitt en ganske annen, dersom vi hadde fått beholdt den valgordning som vi hadde en stakket tid, med direkte valg i enmannskretser. Da kunne vi

kommet på talefot med «kandidaten», og avasket ham hans stilling til «vår sak». Det er den mest «demokratiske» valgordning vi har hatt, og i «parlamentarismens moderland» må de finne den meget tjenlig, ettersom den bibeholdes.

Hos oss ble den vel for «strevsom» for kandidatene. Den krevet både en uttømmende redegjørelse på forhånd, og den fremtvang adskillige *løfter*, som i givet øyeblikk kunne innvirke på *tarminnholdet*: Det var sikrest å «gå i gården». —

Men under de nåværende valgforhold er jeg enig med Sigurd Øie. Hans Alt. II. er dog noe for radikalt. —

I. Fr.— O.

Stortingsvalget i Kringkastingen

Kringkastingen har gjort ferdig programmet for Stortingsvalg-kampen i år. Det starter 15. september og det er høyre som begynner. Sendingen går ut over riksnettet i tiden 19.40—20.

Deretter kommer bondepartiet 16. september, venstre 17. september, arbeiderpartiet 18. september, kommunistene 21. september og til slutt kristelig folkeparti 22. september. Alle sendingene går til samme ti-

den, nemlig kl. 19,40 til kl. 20.

Etter disse innledende programmer tar selve ordskifte til fredag 25. september. Sendingen begynner kl. 21 og går til kl. 22. Det blir da en kort pause under nyhetssendingen, hvoretter debatten tas opp på ny i tiden kl. 22,30 til 23,45.

Fredag 2. oktober og fredag 9. oktober er reservert til et liknende stort ordskifte.

Sovjets ledere

Nesten hele sovjet-regjeringen med statsminister Georgij Malenkov i spissen var til stede da det øverste sovjet i den russiske sovjet-republikk — den største av Sovjet-Samveldets 16 republikker — åpnet sin sesjon i Moskva.

Moskva radio leste opp de ledende menns navn i følgende rekkefølge: Malenkov, Molotov, Hrusjtsjov, Vorosjilov, Bulganin, Kaganovitjsj, Mikojan, Saburov, Pervuhin, Suslov, Ponomarenko, Pospelov og Sjatalin.

Det øverste sovjet skal på møtet godkjenne budsjettet for den russiske republikken og ratifiserte dekreten fra sitt presidium. Regjeringens budsjettforslag, som ble fremlagt av finansminister Fadejev, er på 57,5 milliarder rubler.

Hva med Stalins sønn?

Under den store luftparaden over Moskva for et par uker siden var ikke Stalins sønn Vassili med. Det var han som alltid pleide å fly i spissen for oppvisningene tidligere, mens det i år var general-løytnant Rubanov som hadde ledelsen.

Siste gang man hørte om Vassili var under hans fars begravelse.

Et annet trekk ved oppvisningen var at flyene dannet teksten «Ære være Sovjet-Samveldet» med skrifttegn mot himmelen, mens det tidligere alltid ble skrevet «Ære være Stalin».

ENGLAND OG KANALEN.

Den franske utenriksminister Bidault tillegges denne bemerkning: Kanalen er en bankkonto som geografien og historien i forening har opprettet for England, og i London tror man at man kan trekke på den i all evighet.

Inn i eventyrets verden

Det er ikke så rart at det blir en aldri så liten brann i «rosernes leir» etter at Kirsten Flagstads memoarer foreligger. «Aftenposten» har da også arrangert en aldeles nydelig oppsetning så noen av de bolde herrer har kunnet vaske seg rene i godtfolks påsyn.

Mest rørende synes advokat Sundfør å være. Han har i sin store uskyldighet vandret i realitetenes verden med inndragning, straff og varetekt som dagligdagse småhendin-

ger. En tilstand som han vel må ha betraktet som såre bra og til samfundets beste. Derfor utbryter han også så rørende da han plutselig oppdager at dette slett ikke er så helt på det rene. Først: «Det er klart at myndighetene ville ha syket sin soleklare plikt om ikke dette bo var blitt beslaglagt.» Dette er trekk fra hans virkelige verden. Og den synes å behage herr advokat Sundfør såre vel og være et ideelt forum for hans virkefelt. Det kan derfor ikke undre noen at eventyret kommer ham noe på tverke og skal tjene til en aldri så liten undskyldning i dag. Han skriver videre i samme avsnitt: «Ingen kunne vel den gang regne med eller tenke seg den eventyrlige mulighet at Henry Johansens dødsbo skulle gå klar av enhver inndragning.»

— Nei, skulle noen ha hørt på maken! Den «norske» jus i de dage med all sin midlertidighet over seg, forordninger og alt som til hørte, hadde nok ikke tatt med noen unntak her. Derfor må det helt rimelig fortone seg som et eventyr for advokaten. Og helt ulikt de han hørte i sitt barnekammer. Men dog et eventyr!

Det blir interessant å høre flere slike eventyr fortalt av advokat Ingolf Sundfør.

—sg—

DET BLE FOR STRIDT.

Alfred Kinsey, den kjente seksualforskeren hvis bøker har gått som en brann over verden, er innlagt på sykehus. Årsaken er overanstrengelse under arbeidet med verket om kvinnes seksuelle forhold.

De som ikke sviktet

Jeg hørte i radio 20-6 statsministerens tale på Bøndernes møte i Oslo, hvor han blant annet sa, at bønderne under okkupasjonen var satt på en hard prøve, men de kom seg dog igjennom, fordi de holdt ut — unntatt de som sviktet.

Hvem var det av bønderne som sviktet? Jo, det var de «gode nordmenn» som solgte sine produkter til tyskerne for en høy pris og lot de, som ikke kunne betale de høye prisene, intet få. Men da «freden» kom var det ikke måte på hvor gode nordmenn disse «forretningsbønderne» var, og da høstet de også sin belønning. Men det er så — og har vært — ved alle anledninger og alle høve at det skal bankes inn i folk hatet til NS-folket som de som sviktet — av det parti som skapte okkupasjonen og den prøve folket ble satt på i sin tid. Statsministeren mente selvfølgelig, at de som sviktet var de bønder som var NS. Men var det vel

helst disse bønder som hjalp de som ikke kunne betale de høye prisene for de produkter de måtte ha for å leve. Disse bønder lagret nok ikke i pose og sekk for å ha noe å drive forretning med.

Vi hadde nok ikke noen av disse forretningsbønderne her i Finnmark, men i mangel av disse fikk vi føle hva de, som «ikke sviktet» gjorde for oss. De levnettsmidler som de, som da styrte i landet, sendte nordover til oss, ble ubarmhjertig bombet og søkt i havet. I lag med «våre allierte» gjordre de alt de maktet for å sulte oss ihjel. Derfor ble de skip som brakte maten til oss senket i havet med sin last. Vi hadde jo kun havet til forbindelsesledd. Om det ved disse anledninger også gikk noen uskyldige menneskeliv tapt, hadde det intet å si. Dette var de som «ikke sviktet». Men om dem talte ikke statsministeren.

Finnmarking.

Du store væ'la

A nei, å nei! at je gamle kaillen skulle vederfares slik e' lokke å få levva opp slik e' ti' som denna! Rætteli' har je fuill ailler visst ta å det var å levva før nå. Ti aille dom åra som har fløgi forbi mei, har je gått og sulla og tutla heme på gar'n og hatt det så jamt rolig at jeg mest itte har merke at ti'a gikk.

Før no'n latfainter vi har vøri! Trøen fære om itte det var på ti'er at vi fekk in vekkelse som kuinne klømme tur oss na' hangen tel å vara oss sjolve nukkk og tel å gå ruinnt med et tøskeke brei-flir som et ainne guss-ord frå lainne! Tenkje sei tel at vi faktisk har kuinne levd opp ti slik e' fredeli' bakevje som den vi ti' aille ti'er har læggi og drivi ruinnt ti'.

Nei, nå har det fysst vørti sving på karusellen. Det ska' je lovva før. En kjinne' sei som et nytt menn'skje tvert igjonnå! Je tær mei sjøl ti å flyge som ti e' ørske etter vægen og sveive med arma og huje villmainnshyl!

Nå har'e vørti arti' før alvor!

Det smæll' ti' attombomber borti Nevada ti' eninga. Det dure tå vassstoffbomber nord' i Sibir så dom greske øyene sekker enne ner. Før itte å tala om høsdan dom fær åt nere ti' Indo-China, Persia og Marokko med magaspretting og dundring tå aille slag. Rett nukkk har det stillne tå før e' ti' bort' i Korea, men kjinne je kara rætt så bir' e itte lenge inna dom har fått sving på den store sveiva att.

A jø, å jø, gutt! Så mye moro på in gong!

Nere ti' Frankrig vil dom itte gjøra mer. Der streike dom aille mainn og bygge barrikader ti' stelle. Bakom jønnteppe' lurar aille på aille, å 'n Malenkov står ti' som in lyktetenner og gjør det romsli' kringom sei. Snart er 'e fuill fler folk innafor derborte hell utafør, og da slepp 'n ti' aille fall å tenkje på det som 'n kaille bolignød.

Jo, væ'la har vørti e' ny tvert igjonnå. Det er rætteli' stortia som er kommin, så nå har 'e vørti noe å sperre opp aua før.

Je skjems her je' sitt at je har vøri slikt et naut at je itte har skjont detta før. At je itte har forstått å mye vi har å sette pris på og å mye takk vi er skjylli' bā' ten Churchill og 'n Roosevelt og aille 'sa andre storkara som laga det så godt for oss aille.

Meningers mot

I vårt blad, nr. 29, står det en artikkel under «Frontkjemperspalten», skrevet av en frontkjempermor K. M.

Det som står i den artikkelen er noe av det mest rakygete og manende jeg har lest i bladet vårt. Det er så friskt og lysende og tyder klart på at denne oppofrende mor ikke har latt seg skremme og kue av «jössingkramp» og «hjemmefront».

Hun lar ikke sin mening omforme av andres makt og trusler, og den dype og hjertevarme tro, på vår myrdede førers framtidsmål for vårt fedreland, synes å være like lysende i dag.

Mange av de innlegg som har stått i «frontkjemperspalten» bærer bud om det stikk motsatte av frontkjempermoren, nemlig menn som helst ikke tør vedstå sine meninger og helst vil bli «pakket inn» i «vestens demokrati» etter gjenkomsten som «den forfapte sønn».

Eller har de ikke en videre horisont enn det daglige brød, uten å tenke på sitt ettermæle og sine etterkommere? — De vil heller figurere i forbrytterregisteret enn å trå «jössinger» og «engelske nordmenn» litt på tærne ved å være med i arbeidet for full sosial og økonomisk oppreisning.

Jeg håper frontkjempermor K. M. lar høre fra seg riktig ofte her i bladet, så ikke så mange av oss henfaller i en dvaletilstand. Numedøl.

Nå skjønne, ti' aille fall je det til gagns. Idau har 'e vørti e' drivandes lokke å få lov til å levva og å få vara med på aillt detta her. Bære nå oss å ainne folk er kar om å skjønne det sammå. Da kainn vi fuill håpe på at det snart ska' bli litt mer smæll ti' boksen her hime hoss oss au! Da ska' det fysst rætteli' bli artu' å vara nordmainn. Og da ska vi rese opp e' stytte så diger som ailler før, før 'sa folka, som vi var domme nukkk til å missforstå før no'a år sea, men som ailler vøk in tomme og som var med å skapte den nye væ'la som har vørti så velsigne' før oss aille.

Nå tær jeg Krager'n ner tå vegen og fyre ma'gasine tomt. Før nå ska' saen bale mei hele bygda få vetta at Bjønnstu-mainn har kommin på rett-si'a.

Før e' ti' og før it merakels! Du slette ti'! Lars Bjønnstu.

Den store redsel

Et minne fra Østfronten

Av N. H.

I fem uker hadde vår bataljon ligget i brohodestillingen foran Narva.

Fem kjedelige, ensformige uker. . . . Det var å stå vakt i to timer og sove fire i bunkersen. De to timene var uendelig lange, de fire var altfor korte. En sto og stirret inn i mørket om natten eller satt nede i skyttergraven om dagen — begge dele var like kjedelige.

Bunkersene var små og trange. Det var soveplass til seks i hver av dem, men det bodde ni mann der — tre sto jo alltid på vakt.

Og vi var plaget av mus, og skitt og lus, det rant nedover veggene i bunkersen og det dryppet ned fra taket.

Så. . . endelig. . . en dag i begynnelsen av mars ble vi avløst av en bataljon hollendere. Vi skulle hvile oss en uke i Narva. Vårt kompani fikk anvist en gate, hvor vi kunne slå oss ned; byen var rømmet av sivilbefolkningen. Vi, seks norske, okkuperte et lite, gult hus midt i gaten. En tid gikk vi om i byen og snuste etter noe som kunne tjene som seng for oss. En divan, en madrass og en haug med filler ble slept sammen og ble til strålende senger. Huset besto av en ganske stor stue og kjøkken — vi slo oss ned på kjøkkenet for der

var det hele vindusruter. Det første vi gjorde om morgenen var å stoppe de knuste ruter i stuen men filler og papir. Så ble det fyrte godt i ovnen vann ble varmet opp og den store renselses-fest begynte! Alle seks kledte seg nakne, vasket seg selv og skrubbet hverandres rygg, og drev en intens og flittigjakt på lusene i klærne.

Om kvelden hadde vi kameratfest med brennevin og god mat.

— — —
Jeg ble vekket midt på natten av en ung tysker, Hahn.

«Du har vakt fra to til fire på gårdsplassen hvor forpleiningsbilene står,» sa han.

«Det var som bare fa'n!! Så herlig som jeg sov,» nesten stønnet jeg. Men det var ikke noe å gjøre ved det. Jeg kom meg opp av madrassen og begynte å kle meg. Hahn sto borte ved ovnen og varmet seg — hadde vel ikke lyst til å komme ut i kulden igjen.

«Du må gå forsiktig på gårdsplassen,» sa han.

«Hvorfor det?»

«Det er fullt av døde der. De er kommet fra Jamburg.»

«De døde kan vel ikke gjøre noe,» mente jeg.

«Nei — det er så. . . . Men det er ikke hyggelig å se på dem,» mumlet Hahn og skyndte seg ut.

Jeg fant karabinen, hengte den over skulderen og fulgte etter ham.

Det blåste kaldt og gjennomtregende bortover gaten, men natten var ikke mørk — fullmånen skinte klart og lyst på himmelen, fikk sneen til å glitre som et teppe av diamanter. Hahn ventet på meg i porten. «God vakt!» ropte han og løp avsted til huset hvor han bodde.

Jeg gikk inn på gårdsplassen. Ganske riktig: til høyre lå det fullt av døde. De pertentlige tyskere hadde lagt dem i nøyaktige rekker — tre rekker, hver på tolv døde. Hvert lik var dekket med et teltplan — et trekantet stykke presenning. Hist og her hadde vinden fått tak i teltduken og avdekket den dodes

ansikt. De fleste lå og strakte hendene mot himmelen som en taus anklage. Det var sant som Hahn hadde sagt — det var ikke hyggelig å se på de falne kamerater. Uvilkårlig tenkte en: «Kanskje ligger også du snart slik. . . . Blodig og stivfrossen. . . .

Jeg gikk frem og tilbake, forsøkte å la være å se på de uhyggelige rekkene. Men hver gang jeg snudde, så jeg, som i et glimt de blodige ansikter, de frosne hendene som strakte seg etter noe de ikke kunne gripe.

«Nei. . . . jeg går heller til porten og står der,» tenkte jeg. Men det var kaldt å stå i porten hvor det ikke var ly for vinden. Så trasket jeg inn på gårdsplassen igjen og fant en lun krok mellom to biler. «Jeg får la være å se på de døde,» mumlet jeg og kastet i det samme et blick på den nærmeste av dem. Da opplevde jeg mitt livs største redsel! ~~Jeg kunne tydelig se at den stivfrosne døde forsøkte å reise seg opp. Teltduken beveget seg som om liket vilde~~

sette seg opp. Og jeg hadde følelsen av at alle de andre døde bare lå og ventet på at han skulle reise seg — så vilde også de springe opp.

Redselen som jeg følte var ubeskrivelig. Bena skalv under meg, så det var såvidt jeg kunne holdemeg oppreist. Som tryllebundet stirret jeg på liket som beveget seg, mens jeg listet karabinen ned av skulderen og slo av sikringen.

«Jeg skyter ham hvis han kommer opp på bena. . . . Selv om det er en av våre.» Et minutt sto jeg og stirret og stirret, mens redselen vokste i meg. Jeg sto hele tiden og mumlet noe, men hva det var kan jeg ikke huske. Teltduken beveget seg ennå mere, en flik av den løftet seg og ut. . . . krøp en stor, svart katt. . . . Den hadde vel slikket blod av den døde, eller, Gud vet, hva den skulle der under presenningen. Lettelsen var så stor at jeg holdt på å falle overende.

«Den fordømte katta! Den skulle skytes!

Men det var forbudt å skyte unødig på post. Et skudd ville alarmere hele gaten.

Jeg nesten løp til porten og sto der til vekten var slutt.

~~Selv om det var kaldt der, så slapp en å oppleve slike redsler som inne på gårdsplassen.~~

Til våre meningsfeller og lesere!

Med hver post mottar vi mange brever fra våre lesere og meningsfeller. Alle gir tilkjenne sin store tilfredshet med bladet. For oss som strever med å få det til, er det selvsagt godt å se at vårt arbeid blir mottatt med begeistring.

Men begeistring er ikke nok. Det må gjøres mer av alle som forstår den store betydning «Folk og Land» har i den tiden som vi lever i.

Det er et beklagelig faktum at opplagstallet for «Folk og Land» ikke står i noe som helst forhold til de daglige takkeskrivelsene. Med små midler, og uten hensyn til personlige ofre og velferd går vi inn for å bekjempe den store uretten som er begått. Med åpent visir forsøker vi å legge de faktiske forhold fram for derigjennom å påvirke opinionen og for å få det norske folk fram til selvbesinning og ansvarsfølelse.

For at dette arbeid ikke skal strande må «Folk og Land» få flere abonnenter og dermed større lesekreter. Det er på denne måten slagkraften økes.

I dette arbeid må alle være med. Det er praktisk arbeid som kreves av hver enkelt.

Vi henstiller til alle våre lesere og meningsfeller hurtigst mulig å tegne minst én ny abonnent.

Det skulle være overkommelig for alle.

Vi må kreve ny undersøkelseskommissjon

Undersøkelseskommissjonen av 1945 omtaler statsminister Nygaardsvold på en lite smigrende måte. Man må anta at det ikke er gjort i ond hensikt. Det bilde som kommissjonen stiller opp som sitt syn på begivenhetene ved krigsutbruddet i 1940 finner ingen hedersplass for statsminister Nygaardsvold. Han er «kommet bort i bildet» for å si det med kommissjonens egne ord. — Derimot trer en annen herre fram i bildet. Det er utenrikskomiteens formann stortingspresident C. J. Hambro. Skulle han mon være nødankeret i farens stund? Desverre, det holdt ikke. Utenriksminister Kohts og utenrikskomiteformann Hambros interesser var ulikeartede. Den ene var en høyst lærd professor i historie og upraktisk i en kritisk situasjon, dertil følte han seg bunnet av sine egne høytidelig avgitte erklæringer om Norges nøytralitet, og den andre, d.v.s. hr. Hambro var av fødsel og av tidligere yrke en internasjonal type med et sterkt blikk for statsliv og høyere finansliv. Det er meget som ennå i dag, 13 år seinere, hviler i mørket av de fatale begivenheter i 1940.

Bl. a. hvilke konferanser og hvilke samarbeid hadde Hambro og Koht etter at de truende britiske og franske noter var mottatt, og etter hvert som rapportene om de tyske mottiltak løp inn til U. D.? Samarbeidet de i det hele tatt, eller var de flittige hver på sin kant, særlig hr. Hambro? Hvorfra kom ordren 8. april 1940 til alle militære avsnittsjefene om ikke å skyte på engelske og franske stridskrefter, men kun på tyske? Hvorfor skjøt ikke Oslofjordens festninger da de tyske krigsskip nærmet seg under engelsk flagg?

Hvorfor lå panserskipet «Norge» akterfortøyet i Narvik i stedet for å bevege seg om morgenen 9. april 1940?

Det siste spørsmål har fått et slags svar i en offisiøs versjon av begivenhetene. Det har gjort sin rundgang i pressen i anledning av avdukingen av en bauta i Narvik til minne om de som omkom med panserskipene «Norge» og «Eidsvold». Det var ca. 280 norske sjøgutter som ble

drept ved anledningen, og det var sannelig på tide at også de ble erindret. Men, så er det vel sikkert nå at alle russere har fått sitt monument her i landet.

Versjonen lyder, at «Norge» måtte ligge akterfortøyet av hensyn til opprettholdelsen av telefonforbindelsen med land. Denne forklaring står desverre ikke til troende. Mens de norske landstridskrefter i Narvik holder full alarmberedskap (manglet kommandørkaptein Askim kjennskap til det?) ligger «Norge» akterfortøyet og forbunnen med byens telefonsentral med telefonkabel. «Norge» og «Eidsvold» skulle jo agere det artilleriforsvar som landstridskreftene manglet. Men, hadde ikke både «Norge» og «Eidsvoll» radiotelegraf og radiotelefon ombord, eller var kan hende skipene ikke i stridsdyktig stand? Når en leser listen over de omkomne ved «Norges» undergang faller det i øynene at listen omfatter få offiserer i forhold til de menige. Forholdet er slik at en må spørre hvor oppholdt offiserene seg ved anledningen, hvor oppholdt komm.kapt. Askim seg ved anledningen? Var det fremdeles konferanser med Churchills slektning som opptok hr. Askims tid.

Denne Churchills slektning hadde i flere uker før 8. april 1940 oppholdt seg i Narvik i egenskap av journalist. Ja, det er mange spørsmål som kan stilles ang. begivenhetene før og under 8. april 1940. Det bilde som undersøkelseskommissjonen av 1945 ruller opp er et falskt bilde og verdiløst som historisk materiale. Men, det er jo i de forløpne 13 år kommet til så meget nytt stoff, (Ruge formørker ikke lenger vannene) at det bør være påtrengende nødvendig for myndighetene å nedsette en ny undersøkelseskommissjon. Dens hovedoppgave bør være å klarlegge årsakene til at Norge ble tvunget ut av sin folkerettslig anerkjente nøytrale stilling, samt å klarlegge Norges folkerettslige stilling under okkupasjonen.

De som falt og vi som ble ofre i det politiske spill har krav på det.

L. A. R.

UNGE PETERSEN,

som i all løynd var noko av ein diktar, hadde lese nokre av dikta sine i foreningen Harmonien. Då han var ferdig med lesinga, sa han byrg:

— Eg har alt skrive mange dikt, men dei vert ikkje offentleggjorde før eg er død.

Då reiste heile forsamlinga seg og ropte i kor: Lenge leve Pettersen!

SPORTSSPALTEN.

Tok du noen premie på konkurransen i går?

— Nei, det var en fyr som stod og passet på dem.

B Ø K E R

mottas til innbinding.

SIG. HAGA
Adr. Lillehammer

Snekker og malerkyndig mann

med fast arbeide i Oslo søker hybel i ell. omkr. Oslo. Ordner gjerne med oppussing. Evtlt. vil også bytte av leilighet mot hus m. hage på sentralt sted (Bø i Telem.) ha interesse. Bil. mrk. «Familjeforsørger».

TRYKKSAKER

av enhver art.

Be om tilbud.

=

STEMPLER
og
STEMPELPUTER
Hurtig levering.

=

VISITTKORT
FORLOVESESKORT
TAKKEKORT
PRIVAT-POST
Be om prospekt med priser.

=

PLAKATER
på papp og metall
i flere farger.
REKLAMEPLAKATER
Be om prøver og tilbud.

=

SILKETRYKK
=
KALENDERPLATER
=
REKLAMEARTIKLER
=
Finnsbrinkens

Lilleaker/Oslo

Epler og pærer

kjøpes til dagens høyeste pris. Kontant oppgjør. Henter på stedet.

Magne Holst,

Welhavensgt. 6, Oslo
Tlf. 33 71 42 fra 8,30—13.
Etter kl. 17 tlf. 33 04 20.

Eldre kvinne

kan få billig landopphold mot å stille for gammel ungkar. Bl. mrk. «Pent sted».

E P L E R

Jeg søker forbindelse med produsent for kjøp av epler mot kontant. Oppgi pris.

Arill Tobiassen,
Stokmarknes.

Ingeniør

søker bekjentska pmed dame, ca. 40 år, interessert og nasjonal, helst høy og lys, tynn, gjerne landsgjente.

Bil. mrk. «Ingeniør».

HUSHOLDERSKE

En trivelig bøided. i satt alder, gjerne enke, får plass på trivelig gård.

Eksp. anv.

1—3 værelser

noenlunde sentralt i Oslo, ønskes leid møblert eller umøblert.

E. BLEHR, Slependen.
Tlf. 53 86 76.

Søker et værelse

(eventl. 2) til min datter (datter) for skolegang Oslo fra beg. sept. Hjelp meg N.S.-folk. Var med i «musikken» fra 1934 på Vestlandet og belønnet med 8 års forbedringsanstalt. Dusør for en håndrekning. Henv. «F. og L.» eksp. tlf. 37 76 96.

Jeg ønsker å komme i forbindelse med driftig ektepar, som har interesse av å overta bestyrelsen av en større hei-eiendom, som egner seg for sauehold og seterdrift. Kyndig i behandling av sagbruk og kjennskap til skogdrift ønskelig. Lett adkomst, bilvei gjennom eiendommen.

Bil.: mrk: Vesttelemark.

«Linut» malerolje

Denne malerolje leverer vi nu enten fra vårt lager eller på best. fra oljefabrikken i Tromsø, alt ettersom avstanden tilsier det.

Leveres i kdr. å 25 — 50 og 75 liter, samt 1/2 og 1/1 fat. Spesialfrakter.

Prisen er kr. 1,95 pluss 10 pst. omskatt.

«Linut» forhandler:

H. SNAPRUD & CO. - Kongsberg

BILER — MASKINER — REDSKAPER
Telefoner 248 — 885.

Trygve Engen

Jeg er ingen landsviker

Krøniken om førkrigstidens, krigstidens og etterkrigstidens hendinger, slik vi så dem.

Eget forlag, Straumholmen.

Pris hf. kr. 11.—. I bokh, i F. og L.s eksp. eller direkte fra forfatteren.

FOLK OG LAND

Vår ekspedisjon sender stadig ut varsel om at kontingenten ikke er betalt uten at vi hører noe. — Vi ser oss derfor dessverre nødt til å stoppe forsendelsen til alle som ikke har betalt avisen.

Vekkerur

Kr. 19,—, 21,75, 23,75, 25,75, 28,50. Beste kvalitet. Jung-hans rød, grønn, blå og gul. Sendes mot oppkrav.

Urm. R. GJESSING
Drammen.

Overrettssakfører

Ketil Harnoh

Munkedamsv. 5, Oslo
Tlf. 42 21 30

Niels Aalholm

Akersgt. 57 — Oslo
Tlf. 33 43 42 — 33 43 11

Assuranse & Reassuranse
Spes. automobilforsikring og leiekontrakter

B Ø K E R

av enhver art.

P. THJØME, Stavanger
Postboks 122. T. 2 11 33

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 36 99

Skrivemaskiner

RHEINMETALL

Portable m. koffert. 1 års garanti. kr. 535,— netto.

Avbetaling innrømmes.

SVERRE JACOBSEN

Ilseeng.

Svar til - -

Forts. fra side 1

ster Knud Kristensen som et Programpunkt for hans nye Parti, afhøre Professor von Leers og for Resten ogsaa andre, som Den parlamentariske Kommission har forbigaaet, for Doberan-Sagen kan betragtes som opklaret. Vil man ikke det, maa det have skjulte Grunde, hvilket jeg tror,

Menneskerett -

(Forts. fra side 1)

gjennom. Kanskje organisasjonens makt vil vise seg å bli en samfundsskade om den fortsetter å vokse.

I fengslene sitter mange verdifulle mennesker. I Nes på Romerike traff jeg på en mann i hvit kittel og gullbriller. Han var kokk i fengslet og flink som det. Han kunne flere språk og jeg hadde følelsen av at han sto intellektuelt over meg. Halve livet sitt hadde han tilbrakt innenfor — kom han ut varte det ikke lenge før han lå i søla.

Mange synes i dag at de har rett og samfunnet urett. Det er utvilsomt blant det jevne folk en økende kjensle av at det er mye uriktig i det arbeidet som Stortinget gjør, og som alle partier ofte er enige i.

Vi har etter hvert fått et utall av offentlige kontorer. Tusener av funksjonærer har makt til å avgjøre saker som kan bety alt for den enkelte. Få unngår i løpet av sitt liv å komme borti det offentlige på en eller annen måte. Stort sett gjør funksjonærene sitt beste. Men ikke alltid. Taleren hadde selv fått en henvendelse om å hjelpe i en sak. Han kom opp på et kontor hvor den damen som hadde avgjort saken satt med beina slengt på en stol og stelte fjeset. Det gikk temmelig tregt, inntil han slo i bordet og presenterte seg.

Han så det som meget viktig at ulempene ved den stadig økende administrasjon ble avdempet. Det gjelder å hindre at vi glir inn i et byråkrati som i tendensen til «vi alene vite» kan ligne det som var før den franske revolusjon. Formene kan skifte, men vi må finne utveier til å bote på den urett som samfunnet kan komme i skade for å begå og for å hjelpe dem som er falt i et av de hull som juridisk eksisterer i vårt lovverk.

Overlægen vil give mig Ret i. Hr. Scharffenberg skriver videre:

«Men det kan bebreides dr. Munch at han ikke trodde på advarslerne fra den daværende marineattaché i Berlin, Kjølens, og gesandten Zahle. Med særlig kurér sendte Zahle 4. april 1940 innberetning om «at den svenske Marineattaché kl. 13 Dags Dato indfandt sig hos Gesandtskabets Marineattaché og meddelte i kort sammentrængt Form følgende, som han havde fra absolut paalidelig Kilde indenfor Ober-Kommando Wehrmacht: Der forestaar en «Agression mod Danmark, som skal finde Sted i næste Uge» o. s. v.

Samme meddelelse fik Kjølens 4. april fra den hollandske militærattaché Sass.»

Og Hr. Scharffenberg slutter: «Men hverken dr. Munch eller dr. Koht ville tro paa advarslerne, begge synes å ha vært slått med blindhet — eller kanskje lukket de krampaktig øynene, selv efter senkningen 8. April kl. 13 av Rio de Janeiro med okkupasjontropper.»

Naar man fuldender Billedet med det, Den parlamentariske Kommission ogsaa har oplyst i sine Beretninger, nemlig at den danske Forbindelsesofficer Oberstløjtnant Lunding i Tiden fra 4. April, da Dr. Munch med særlig kurér modtog Efterretningerne fra Berlin, og helt til den 8. April daglig sendte flere Rapporter til Regeringen om den tyske Besættelseshærs March mod Nord. indtil den stod lige Syd for Grænsen, maa det staa klart, at Dr. Munch og de øvrige Medlemmer af Regeringen ikke har kunnet være saa godtroende, at de ikke med Sikkerhed var klar over, at en Indmarch var nær forestaaende.

Helt «slått med blindhet», som Scharffenberg antyder, var man ikke. Den 8. April blev Mandskabet paa Middelsgrundfortet i Farvandet udenfor København udskiftet, saa der kun var Rengøringsmandskabet paa Fortet og en Kanon med Tændstikker i Laasetojet, da en tysk Handelsdamper faa Timer senere passerede Fortet og Minefeltet, lagde til ved Langelinie med en Haandfuld Soldater, der «indtog» hele København. Bedre var det jo ikke ved Grænsen, hvor Minister Vilh. Buhl den 8. April havde givet

Grænsegendarmeriet Ordre til under ingen Omstændigheder at skyde, hvis Tyskerne gik over Grænsen. Flakskytsset i Rødekro blev afmontert den 8. April.

Flere af disse Ting krævede dog en vis Handling, hvis Forudsætning var et aabent Blik for en foreliggende Situation. I Gedser gik Tyskerne uhindret i Land, efter at Vejene Dagene før var sat i farbar Stand, og marcherede uantastet helt til Nykøbing, ca. 30 km. Indberetninger fra Statstjenestmænd til Forsvaret blev afvist som noget de ikke havde med at gøre.

Alt dette er ikke Opfindelser af «Landsvigere». Det står at læse i Den parlamentariske Kommissions Beretninger. Ikke mindst paa Baggrund af det, der er sket efter 5. Maj 1945, kræver hele Sagen en langt mere vidtgaaende og uvildig Undersøgelse end den, Den parlamentariske Kommission og Domstolen har foretaget, for Kommissionens Vedkommende udelukkende af Politikere, der bag lukkede Døre har siddet til Doms i egne Sager, likesom Domstolen som Anklager har en af Kommissionens Medlemmer, der partimæssigt er stærkt impliceret i Sagen og derfor ikke opfylder Retsplejelovens Bestemmelser om Uvildighed. Sagen kan ikke sluttes, før der er foretaget en Undersøgelse efter det rigtige Princip, Overlæge Scharffenberg selv gaar ind for i sin overfor nævnte Bog Side 8.:

«Norges fremtidige politik bør bygges paa den historiske sandhet — ikke på fortællelse og løgn.»

Dette maa naturligvis ogsaa gælde for Danmark, og det skulde vel være muligt, at Hr. Scharffenberg gaar i Bresjen for sit eget Princip ogsaa naar det gælder et Broderfolk.

Norske Læsere, som ikke er inde i danske Forhold, kan let af Hr. Scharffenbergs Artikel faa det Indtryk, at det nærmest er «Landsvigere», der ønsker Opklaring af Forspillet til Danmarks 9. April:

«Senere har denne mistanke især vært holdt vedlike i en krets som har følt seg urettferdig behandlet ved landsvikeroppjøret og derfor har gått til motangrep.» hedder det i Artiklen. Jeg, der dog — ogsaa gennem mit Blad — har en førende Rolle i Arbeidet for Opklaring, er hverken tiltalt eller straffet for Landssvig eller lignende.

Mot tysk infiltrasjon

Medlemskapet i NS

Det har vært mange som etter «frigjøringen» har måttet unngjelde for sitt medlemskap i NS til tross for at de bestemt hevdet å ha meldt seg ut av bevegelsen. De «sto i kartotekene» sa påtalemyndigheten, og da nyttet det ikke med noen innvendinger. Nå nærer jeg ikke noen syndelig sympati for dem som har hoppet av — det være langt fra — men jeg tror likevel det kanskje kunne være grunn til å se litt nærmere på hvorfor disse folkes utmeldinger ikke ble tatt ad notam av bevegelsen. Det dreide seg nemlig her om «konstitusjonell nødrett» av høyeste klasse, og den holdning som bevegelsen inntok i heromhandlede henseende hadde en adskillig videre og edlere hensikt enn bare å tviholde på medlemmer.

I 1942 var jeg blitt kalt inn til økonomilederen i Oslo for å redegjøre for inntrått svikt i kontingentinnbetalingen og kom ved anledningen i diskusjon om dette med en del tilstedeværende ungdommer. Quisling — som uten at jeg hadde vært oppmerksom på det — hadde påhørt diskusjonen, ba meg om å bli med inn på sitt kontor. Her ga han meg forklaringen på hvorfor det var så mer enn alminnelig om å gjøre å opprettholde bevegelsens medlemstall. Han sa:

«Forstår De da ikke, mann, at medlemsbøkene for enhver pris må holdes i orden, og at medlemmene nå må slutte godt opp om bevegelsen slik at vi klarer å holde utlendingene utenom norsk styre og stell. Hva ville De — som fagorganisasjonsmann — si om stat

og kommuner, fagorganisasjonen, kooperasjonen osv., osv. administrativt skulle bli tatt hånd om av besetelsesmakten? Forstår De følgene?»

Og — jeg forsto. Forsto hvor brennende opptatt Quisling var av bestrebelsene for å holde tyskerne utenom norsk administrasjon. Forsto hvor det var avgjørende for Quislings motstand mot Terbovens innblandingsplaner at medlemstallet kunne holdes oppe på en viss høyde. Forsto at den «konstitusjonelle nødrett» som her gjorde seg gjeldende, berettiget til en tøying av medlemstallet — selv om det skulle skje ved å la bordet fange og ikke innvilge utmeldinger.

I dette som i alt annet hadde Quislings forholdsordrer en sterk nasjonal bakgrunn. Så langt det over hodet var ham mulig berget han norsk administrasjon for tysk infiltrasjon.

B—n.

FORVARSLER!

Over Bonn fortelles det, at tsjekkerne har igangsatt instruksjonskurser for offiserer som skal gjøres fortrolig med livet i Vesttyskland. Dette meddeles i forbundsregjeringens «Bulletin» som mener at det er en forberedelse til en militær okkupasjon av Vesttyskland, som skal gjennomføres av Tsjekkoslovakias og Østtysklands armeer og politi. Detaljer om dette er blitt drøftet ved et besøk som general Vincens Müller ved Sovjets politi har avlagt i Prag.

FOLK og LAND

Utkommer hver lørdag i Oslo

Redaksjon: Postboks 1407, Oslo.
Telefon 55 76 56

Ekspedisjons: Kierschowsgt. 5,
Oslo — Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:

Kr. 16, pr. år, kr. 8, pr. halvår.
Sverige, Danmark: Kr. 20, pr. år,
kr. 10 pr. halvår.
Utlandet forøvrig: Kr. 24, pr. år,
kr. 12, pr. halvår.

I nøytralt omslag kr. 30,— pr. år,
kr. 15,— pr. halvår.

Annonsepris: 32 øre pr. millimeter
over en spalte.

Løssalgpris: 40 øre.

Bruk postgironr. 16450.

Forfatteren Johs. Hohlenberg, «Øjeblikket», der var deltager i Modstandsbevægelsen og er velkendt i Norge, er det naturligvis heller ikke, likesaa lidt som Redaktør, Pastor Rishøjgaard, «Slesvigeren», der var en af Sønderjyllands førende Modstandsfolk. Tidl. Folketingsmand, Pastor J. Schmidt, som Overlægen nævner, er heller ikke tiltalt eller dømt.

Jeg for mit eget Vedkommende synes, jeg har et rimeligt Krav paa Berigtigelse.

Aabenraa, Danmark 21.
Aug. 1953. A. Olesen.

Sambandstrykkeriet A/S — Oslo.